

Obsah

Poděkování	15
Předmluva	17

V TRADICI KOMUNITNÍ A SKUPINOVÉ PSYCHOTERAPIE SUR A DALŠÍ

Úvaha úvodem	25
Specifika skupinového a komunitního výcviku v SUR	25
1 SUR v proudu terapeutických komunit	30
1.1 „Demokratické“ a „hierarchické“ terapeutické komunity	31
1.1.1 Zrození terapeutických komunit z armádní psychiatrie	31
1.1.2 Předchůdci „demokratických“ terapeutických komunit: hnutí terapeutické výchovy a londýnská psychoanalytická škola	32
1.1.3 Koncepce terapeutické komunity: Jones, Rapoport a Main	33
1.2 Terapeutické komunity v České republice	35
1.2.1 Od léčebného kolektivu k terapeutické komunitě	35
1.2.2 První generace – Apolinář a Lobeč	37
1.2.3 Druhá generace: další psychiatricko-psychotherapeutické komunity ...	38
1.2.4 SUR	39
1.2.5 Třetí generace: terapeutické komunity po vzniku SUR	39
1.2.6 Terapeutické komunity pro drogově závislé	40
1.3 Filozofie terapeutických komunit	41
1.3.1 Společenství	41
1.3.2 Demokratické ideály	42
1.3.3 Člověk a jeho cesta	43
1.3.4 Klient TK a jeho psychická porucha	43
1.3.5 Změna	45
1.3.6 Úzdrava a nový životní styl	46
1.4 Pravidla a normy terapeutické komunity	47
1.4.1 Metaprávidla	47
1.4.2 Bezpečí	47
1.4.3 Sex a erotika	49
1.4.4 Zapojení	50

1.4.5 Pravidla o moci a odpovědnosti	50
1.4.6 Zacházení s pravidly	51
1.5 Strukturovaný program	52
1.5.1 Pojem a význam strukturovaného programu	52
1.5.2 Komunitní setkání	52
1.5.3 Skupiny v TK	53
1.5.4 Práce a volný čas jako součást léčebného procesu	55
1.6 Rituály v terapeutické komunitě	56
1.6.1 Místo rituálů v životě a působení TK	56
1.6.2 Komunitní symboly	57
1.6.3 Přijímací rituály	58
1.6.4 Etapové rituály	59
1.6.5 Ukončovací rituály	60
1.6.6 Rituály očištění a smíření	61
1.7 Účinné faktory a jejich využívání	62
1.7.1 Úvod do tématu účinných faktorů TK	62
1.7.2 Východiska TK jako prostředí sekundárního emočního vývoje	63
1.7.3 Téma přimknutí (attachment) v terapeutické komunitě	64
1.7.4 Obsahování/zadržování (containment) a jeho konsekvence v terapeutické komunitě	65
1.7.5 Komunikace v terapeutické komunitě: Já a ti druzí, My a ti ostatní	66
1.7.6 Možnosti a meze u jednotlivých diagnostických okruhů	67
2 Skupinová a komunitní psychoterapie s důrazem na komunitní PST	76
2.1 Setkání s klášterní komunitou v Taizé	76
2.2 Začlenění do komunitně-skupinového systému SUR	77
2.3 Pokus o aplikaci kombinované komunitní a skupinové psychoterapie u psychotických pacientů	78
2.4 Pojem komunita	81
2.5 Vznik socioterapeutického klubu (1984)	84
2.6 Vznik denního sanatoria (1987)	85
2.7 Výcvikové (VK) a terapeutické (TK) komunity	88
3 Výkladové možnosti komunitně-skupinové psychoterapie	92
Uvedení do tématu	92
3.1 Vzdělávací a léčebný systém SUR a jeho pokračovatelé	93
3.2 Čím je v systému komunita?	94

3.3 Rodina a rodová společnost	96
3.4 Křesťanství a rodinné hodnoty v počátcích Západu	101
3.5 Společenství kmene	104
3.6 Narušená rovnováha	108
3.7 Koexistence principů	114
3.8 Nazpět k psychoterapii	116
Souhrn	118

INTEGROVANÁ PSYCHOTERAPIE JAKO PARALELA SUR

4 Vývoj integrované psychoterapie	125
Předmluva	125
4.1 Stavební kameny integrované psychoterapie	126
4.1.1 Psychoanalýza jako východisko	126
4.1.2 Od mentalismu k pojetí celého organismu	126
4.1.3 Od systému jedné osoby k systému malé společenské skupiny	128
4.1.4 Od Freudova rodinného tabu k rodinné psychoterapii	130
4.1.5 Od terapeutické komunity k psychoterapeutické komunitě	131
4.1.6 Sociální směna	132
4.1.7 Duševní život jako skupinový proces: skupinové schéma	133
4.1.8 Hudební zkušenost jako interpersonální proces	136
4.1.9 Příspěvky evoluční psychologie	137
4.2 Integrovaná psychoterapie v praxi	138
4.2.1 Psychoterapeutická komunita (dále PK)	138
4.2.2 Individuální psychoterapie	142
4.2.3 Výsledky léčby	143
4.2.4 Systém léčby integrované psychoterapie	144
4.2.5 Výuka integrované psychoterapie	145
4.3 Budoucnost integrované psychoterapie (Knobloch)	146

SKUPINOVÁ ANALÝZA

5 Skupinová analýza a nové české pojmy ve skupinové psychoterapii	155
Úvod	155
5.1 Od kořenů skupinové analýzy ke knize Behra a Hearstové	155
5.2 Skupinová analýza a Norbert Elias	157
5.3 Význam Wilfreda Biona pro skupinovou analýzu	160
5.4 Nové pojmy ve skupinové psychoterapii	162
5.4.1 Průvodce (konduktor)	162
5.4.2 Matrix	164

5.4.3 Dynamická administrace (dynamic administration)	167
5.4.4 Zrcadlení (mirroring)	168
5.4.5 Rezonance	170
5.4.6 Překládání	171
5.4.7 Umisťování	172
5.4.8 Prolínání/shlukování (incohesion: aggregation/massification)	172
Závěr	173
6 Malá lidská skupina v době postkolektivismu	177
6.1 „Skupina“, či „kolektiv“? To je, oč tu běží...	177
6.2 Falešné „my“	179
6.3 Skupina, či firemní tým? To je, oč tu běží...	183
6.3.1 Instrukce – první klíčové slovo	184
6.3.2 Další klíčový pojem: vědomí sebe jako subjektu	185
DASEINSANALÝZA	
7 Daseinsanalytická skupinová a komunitní terapie	189
Úvod	189
7.1 Fenomenologický přístup	189
7.2 Celostní přístup	190
7.3 Původnost vztahů v daseinsanalytické skupině	191
7.4 Porozumění a výklad v daseinsanalytické skupině	193
7.5 Zacilení skupinové daseinsanalýzy	194
7.6 Daseinsanalytický styl	199
7.7 Fenomén komunity	203
8 Sebezkušenostní komunitně-skupinový výcvik v psychosociální perspektivě a jeho aplikace v zážitkové pedagogice	207
8.1 Obecná část – význam sebezkušenostní komunity	207
8.2 Sociologická perspektiva	208
8.2.1 Teorie individualizované společnosti a společenská potřeba komunit	208
8.2.2 Fragmentarizovaná společnost	211
8.3 Sociálně-psychologická perspektiva	212
8.3.1 Teorie komunity jako substituce	212
8.3.2 Komunita jako sociální inkubátor	213
8.3.3 Teorie „léčivého společenství“	214
8.4 Modely práce s komunitou v rámci komunitně-skupinových výcviků ...	215

8.4.1	Strukturovaná reflektující komunita	216
8.4.2	Polostrukturovaná podpůrná komunita	217
8.4.3	Tematické vedení komunity s psychoterapeutickými technikami	217
8.4.4	Ohniskové – fokusové komunity	218
8.4.5	Zážitkové a klubové vedení komunity	218
8.5	Zážitková komunita – aplikace principů komunitně-skupinového uspořádání v zážitkové pedagogice	219
8.5.1	Nevýhody, úskalí a rizika projektu	222
8.5.2	Výhody a přínosy projektu	223
8.5.3	Možnosti uplatnění projektu	223
	Závěr	224
9	K základům komunitní a skupinové daseinsanalýzy	226
9.1	Kultura	226
9.2	Vztaženost v archetypální zkušenosti	228
9.3	Psychoterapie v rámci jiných léčebných systémů	232
9.4	K charakteristikám tělesné a duševní nemoci	236
9.5	Prameny komunitně-skupinové daseinsanalýzy	237
9.5.1	Daseinsanalytická výcviková komunita	238
9.5.1.1	Obecné charakteristiky výcvikové komunity	239
9.5.1.2	Komunitní výcvikový program	239
9.5.1.3	Komunitní kuloár	240
9.5.2	Daseinsanalytická skupina	241
9.6	Poznámky k lidské sexualitě a agresí	243
9.7	Poznámka k emocím a skupinové komunikaci	246
9.8	Poměry v komunitně skupinové daseinsanalýze	251
9.8.1	Smysl psychoterapie	252
9.8.2	Vztahy a vztahovost	253
9.8.3	Meze a přesahy	255
9.9	Zpět ke komunitě	257
10	Rozhovor v daseinsanalýze	260
10.1	Stanoviska	260
10.1.1	Respektující naslouchání	260
10.1.2	Rozumějící účast	264
10.1.3	Bezpředsudečné přijetí, úcta a agapé	268
10.1.4	Hledání smyslu	273
10.1.5	Rozšiřující dotazování, ohled na kontexty	278

10.1.6 Přiléhavost vyjádření, hledání věrného výrazu	279
10.2 Empatické vyvozování (vrozumívání, vrozumění)	281
10.2.1 Imaginace	284
10.2.2 Výklad snu	287
10.2.3 Další příklad z klinické praxe	290
10.3 Rozhovor ve skupinové a komunitní psychoterapii	292
10.3.1 Rozhovor terapeuta s jedním členem skupiny	292
10.3.2 Rozhovor členů skupiny mezi sebou	295
10.3.3 Rozhovor členů skupiny ve společném tématu	298
Závěr	299
11 Existenciální propedeutika	302
11.1 První část	303
11.1.1 Patočkův odkaz psychologii (HORÁK, 2007a) (Symposium <i>Etika a psychologie</i>)	303
11.1.2 Schizofrenie a bydlení (Horák, 2007c)	309
11.1.3 Ovlivnění nálady v psychiatrii (HORÁK, 2000) (Setkání psychiatrů v Mariánských Lázních)	314
11.1.4 Neuróza v existenciální terapii (HORÁK, 2007b)	321
11.2 Druhá část	328
11.2.1 Poznámka k Descartovi	328
11.2.2 Heideggerova existenciální analytika	330
11.2.3 Budoucnost a náhlost	332
11.2.4 Koncept Alétheia v existenciální léčbě (HORÁK, 2009)	335
Doslov	341